

ArcheoPro Archeologisch rapport Nr. 18075

Vosberg 13 te Panningen, Gemeente Peel en Maas. bureauonderzoek

Concept versie 15 01 2019

(Zonder opmerkingen zal deze versie na 3 maanden als definitief rapport worden opgeleverd)

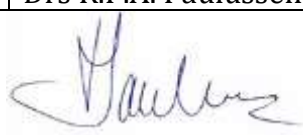
Anneleen Van de Water
Rob Paulussen

Januari 2019

ArcheoPro

ArcheoPro Archeologisch rapport Nr.18075

Vosberg 13 te Panningen, Gemeente Peel en Maas. bureauonderzoek

Colofon	
Opdrachtgever	Pouderoyen, St. Stevenskerkhof 2, 6511 VZ Nijmegen
Projectcode	18-091
Bestandsnaam	ArcheoPro Rapport Vosberg 13, Panningen 2019 01 15
Versie	15-01-2019
Status	Concept
Archis melding (OM nummer)	4620153100
Bevoegd gezag	Gemeente Peel en Maas
Opslagplaats documentatie	Provincie Limburg
ISSN	1569-7363
Auteur(s)	Anneleen Van de Water, Rob Paulussen
Projectleider	Rob Paulussen
Projectmedewerkers	Rob Paulussen, Anneleen Van de Water, Joep Orbons
Onderaannemers	Niet van toepassing
Autorisatie	Drs R.P.A. Paulussen; senior-archeoloog
	
Uitgegeven door ArcheoPro © Copyright 2018 ArcheoPro, Eijsden	
ArcheoPro Sint Jozefstraat 45 NL 6245 LL Eijsden Nederland	Tel : 0(0 31) 43 3672586 www.archeopro.nl
Kamer van Koophandel Limburg: 14117581 e-mail: info@archeopro.nl	

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	3
Samenvatting.....	4
1. Inleiding.....	6
1.1 Algemeen	6
1.2 Locatiegegevens (LS02)	6
1.3 Aard van de ingreep (LS01)	9
1.4 Onderzoek (LS01)	9
2 Bureauonderzoek.....	11
2.1 Methode en bronnen.....	11
2.2 Geo(morfo)logie en bodem (LS04)	12
2.3 Referentieprofiel.....	14
2.4 Archeologie (LS01/LS04)	18
2.5 Historie (LS03)	22
2.7 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel (LS05)	27
3 Conclusies en aanbevelingen (VS07).....	29
Verklarende woordenlijst.....	30
Archeologische tijdschaal.....	30
Bronnen	31
Digitale bronnen.....	31
Literatuur.....	32

Samenvatting

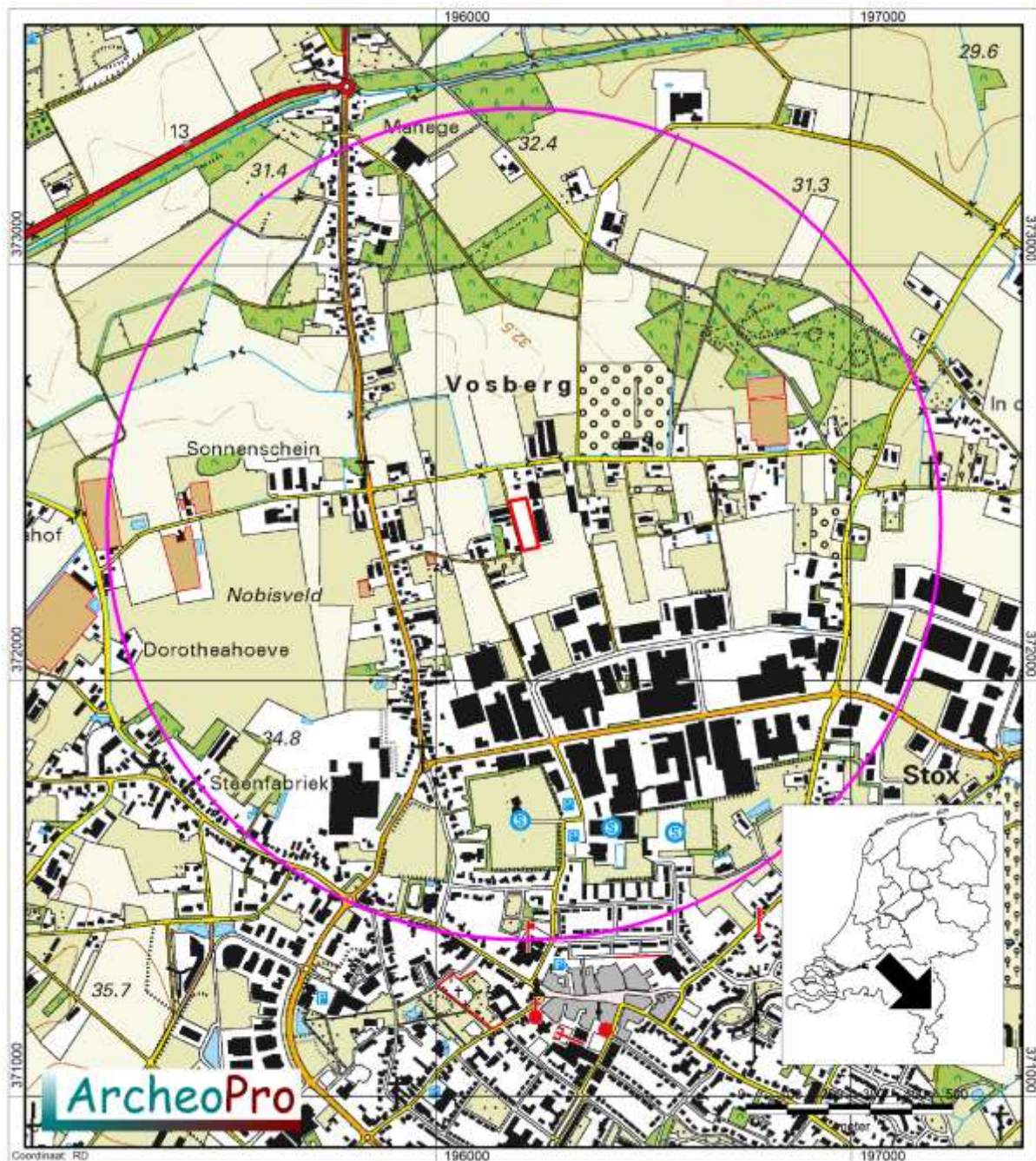
In januari 2019 is door ArcheoPro een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd met betrekking de locatie Vosberg 13 te Panningen. Aanleiding voor het onderzoek is de herinrichting van een deel van het bedrijfsterrein van Loonwerkbbedrijf Munster Helden BV. Het bureauonderzoek heeft tot doel om op basis van beschikbare informatie te komen tot een gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel. Hiermee kan de vraagstelling beantwoord worden of binnen het plangebied archeologische waarden aanwezig (kunnen) zijn, of deze vervolgonderzoek en/of planaanpassing vereisen en welke vervolgstappen praktisch inzetbaar zijn.

Het plangebied ligt in een gebied waar een gemeentelijk archeologisch beleid is vastgesteld. Op grond van dit beleid valt het plangebied in de zone van waarde archeologie 5 (zone met een middelhoge archeologische verwachting). Aan deze gebiedsaanduiding zijn de archeologische ondergrenzen van 2500m² en 40cm verbonden.

Op basis van de bekende gegevens omtrent archeologische waarden in het onderzoeksgebied in combinatie met de landschappelijke situering in het algemeen en met name de (actuele) grondwatertrap V moet worden geconcludeerd dat voor het plangebied een middelhoge verwachting geldt voor archeologische nederzettingsresten behorend bij (semi)permanente landbouwgemeenschappen daterend uit alle perioden vanaf het neolithicum tot en met nieuwe tijd. De landschappelijke ligging op de rand van een hoge dekzandrug was redelijk gunstig voor landbouwers.

Op basis van de door de opdrachtgever aangegeven maximale bodemingreepdiepte van 30 cm –mv kan worden geadviseerd om geen archeologisch vervolgonderzoek uit te voeren. Bij ingrepen van enige omvang dieper dan 40 cm –mv dient dit wel te gebeuren, eventueel in eerste instantie door middel van het uitvoeren van een inventariserend veldonderzoek middels grondboringen.

Voor ingrepen dieper dan 40 cm maar van zeer geringe omvang (bijvoorbeeld het plaatsen van enkele palen ten behoeve van de geplande borden) is vanwege de minimale verstoring van het bodemarchief geen voorafgaand archeologisch onderzoek noodzakelijk. Bij welke beperkte ingrepen onder de grens van 40 cm –mv wel of geen vervolgonderzoek noodzakelijk is, is per geval ter beoordeling van de gemeente Peel en Maas.

Figuur 1: De topografische ligging van het plangebied (rood omlijnd) met daaromheen de cirkel die de buitengrens van het onderzoeksgebied aangeeft¹

¹ Bron: Kadaster Topografische Dienst, Top25Raster, Top10Vector, GBKN kaarten, Emmen 2008.

1. Inleiding

1.1 Algemeen

Opdrachtgever	Pouderoyen, St. Stevenskerkhof 2, 6511 VZ Nijmegen
Initiatiefnemer	Loonwerkbedrijf Munster Helden BV
Contactpersoon opdrachtgever	Harm Arts
Archis onderzoeksmelding	4620153100
Bevoegd gezag	Gemeente Peel en Maas
Bewaarplaats vondsten	nvt
Bewaarplaats documentatie	RCE/Archis, e-depot EDNA, KB, gemeente Peel en Maas

1.2 Locatiegegevens

(LS02)

Provincie	Limburg
Gemeente	Peel en Maas
Plaats	Panningen
Toponiem	Vosberg
Globale ligging	Het plangebied ligt in het gehucht Vosberg, aan de noordzijde van de kern van Panningen (figuur 1).
Hoekcoördinaten plangebied	196176 / 372315 196176 / 372440 196249 / 372440 196249 / 372315
Kadastraal perceel	Perceelnr. 6034 A cadastral map showing a large rectangular plot of land outlined in red. The plot is situated within a larger area divided into several smaller plots by thin black lines. The red outline is slightly irregular, following the boundaries of the specific plot. The surrounding plots are labeled with numbers like 6032, 6033, 6034, 6035, 6036, 6037, 6038, 6039, 6040, 6041, 6042, 6043, 6044, 6045, 6046, 6047, 6048, 6049, 6050, 6051, 6052, 6053, 6054, 6055, 6056, 6057, 6058, 6059, 6060, 6061, 6062, 6063, 6064, 6065, 6066, 6067, 6068, 6069, 6070, 6071, 6072, 6073, 6074, 6075, 6076, 6077, 6078, 6079, 6080, 6081, 6082, 6083, 6084, 6085, 6086, 6087, 6088, 6089, 6090, 6091, 6092, 6093, 6094, 6095, 6096, 6097, 6098, 6099, 6100, 6101, 6102, 6103, 6104, 6105, 6106, 6107, 6108, 6109, 6110, 6111, 6112, 6113, 6114, 6115, 6116, 6117, 6118, 6119, 6120, 6121, 6122, 6123, 6124, 6125, 6126, 6127, 6128, 6129, 6130, 6131, 6132, 6133, 6134, 6135, 6136, 6137, 6138, 6139, 6140, 6141, 6142, 6143, 6144, 6145, 6146, 6147, 6148, 6149, 6150, 6151, 6152, 6153, 6154, 6155, 6156, 6157, 6158, 6159, 6160, 6161, 6162, 6163, 6164, 6165, 6166, 6167, 6168, 6169, 6170, 6171, 6172, 6173, 6174, 6175, 6176, 6177, 6178, 6179, 6180, 6181, 6182, 6183, 6184, 6185, 6186, 6187, 6188, 6189, 6190, 6191, 6192, 6193, 6194, 6195, 6196, 6197, 6198, 6199, 6200, 6201, 6202, 6203, 6204, 6205, 6206, 6207, 6208, 6209, 6210, 6211, 6212, 6213, 6214, 6215, 6216, 6217, 6218, 6219, 6220, 6221, 6222, 6223, 6224, 6225, 6226, 6227, 6228, 6229, 6230, 6231, 6232, 6233, 6234, 6235, 6236, 6237, 6238, 6239, 6240, 6241, 6242, 6243, 6244, 6245, 6246, 6247, 6248, 6249, 6250, 6251, 6252, 6253, 6254, 6255, 6256, 6257, 6258, 6259, 6260, 6261, 6262, 6263, 6264, 6265, 6266, 6267, 6268, 6269, 6270, 6271, 6272, 6273, 6274, 6275, 6276, 6277, 6278, 6279, 6280, 6281, 6282, 6283, 6284, 6285, 6286, 6287, 6288, 6289, 6290, 6291, 6292, 6293, 6294, 6295, 6296, 6297, 6298, 6299, 6300, 6301, 6302, 6303, 6304, 6305, 6306, 6307, 6308, 6309, 6310, 6311, 6312, 6313, 6314, 6315, 6316, 6317, 6318, 6319, 6320, 6321, 6322, 6323, 6324, 6325, 6326, 6327, 6328, 6329, 6330, 6331, 6332, 6333, 6334, 6335, 6336, 6337, 6338, 6339, 6340, 6341, 6342, 6343, 6344, 6345, 6346, 6347, 6348, 6349, 6350, 6351, 6352, 6353, 6354, 6355, 6356, 6357, 6358, 6359, 6360, 6361, 6362, 6363, 6364, 6365, 6366, 6367, 6368, 6369, 6370, 6371, 6372, 6373, 6374, 6375, 6376, 6377, 6378, 6379, 6380, 6381, 6382, 6383, 6384, 6385, 6386, 6387, 6388, 6389, 6390, 6391, 6392, 6393, 6394, 6395, 6396, 6397, 6398, 6399, 6400, 6401, 6402, 6403, 6404, 6405, 6406, 6407, 6408, 6409, 6410, 6411, 6412, 6413, 6414, 6415, 6416, 6417, 6418, 6419, 6420, 6421, 6422, 6423, 6424, 6425, 6426, 6427, 6428, 6429, 6430, 6431, 6432, 6433, 6434, 6435, 6436, 6437, 6438, 6439, 6440, 6441, 6442, 6443, 6444, 6445, 6446, 6447, 6448, 6449, 6450, 6451, 6452, 6453, 6454, 6455, 6456, 6457, 6458, 6459, 6460, 6461, 6462, 6463, 6464, 6465, 6466, 6467, 6468, 6469, 6470, 6471, 6472, 6473, 6474, 6475, 6476, 6477, 6478, 6479, 6480, 6481, 6482, 6483, 6484, 6485, 6486, 6487, 6488, 6489, 6490, 6491, 6492, 6493, 6494, 6495, 6496, 6497, 6498, 6499, 6500, 6501, 6502, 6503, 6504, 6505, 6506, 6507, 6508, 6509, 6510, 6511, 6512, 6513, 6514, 6515, 6516, 6517, 6518, 6519, 6520, 6521, 6522, 6523, 6524, 6525, 6526, 6527, 6528, 6529, 6530, 6531, 6532, 6533, 6534, 6535, 6536, 6537, 6538, 6539, 6540, 6541, 6542, 6543, 6544, 6545, 6546, 6547, 6548, 6549, 6550, 6551, 6552, 6553, 6554, 6555, 6556, 6557, 6558, 6559, 6560, 6561, 6562, 6563, 6564, 6565, 6566, 6567, 6568, 6569, 6570, 6571, 6572, 6573, 6574, 6575, 6576, 6577, 6578, 6579, 6580, 6581, 6582, 6583, 6584, 6585, 6586, 6587, 6588, 6589, 6590, 6591, 6592, 6593, 6594, 6595, 6596, 6597, 6598, 6599, 6600, 6601, 6602, 6603, 6604, 6605, 6606, 6607, 6608, 6609, 6610, 6611, 6612, 6613, 6614, 6615, 6616, 6617, 6618, 6619, 6620, 6621, 6622, 6623, 6624, 6625, 6626, 6627, 6628, 6629, 6630, 6631, 6632, 6633, 6634, 6635, 6636, 6637, 6638, 6639, 6640, 6641, 6642, 6643, 6644, 6645, 6646, 6647, 6648, 6649, 6650, 6651, 6652, 6653, 6654, 6655, 6656, 6657, 6658, 6659, 6660, 6661, 6662, 6663, 6664, 6665, 6666, 6667, 6668, 6669, 6670, 6671, 6672, 6673, 6674, 6675, 6676, 6677, 6678, 6679, 6680, 6681, 6682, 6683, 6684, 6685, 6686, 6687, 6688, 6689, 6690, 6691, 6692, 6693, 6694, 6695, 6696, 6697, 6698, 6699, 6700, 6701, 6702, 6703, 6704, 6705, 6706, 6707, 6708, 6709, 6710, 6711, 6712, 6713, 6714, 6715, 6716, 6717, 6718, 6719, 6720, 6721, 6722, 6723, 6724, 6725, 6726, 6727, 6728, 6729, 6730, 6731, 6732, 6733, 6734, 6735, 6736, 6737, 6738, 6739, 6740, 6741, 6742, 6743, 6744, 6745, 6746, 6747, 6748, 6749, 6750, 6751, 6752, 6753, 6754, 6755, 6756, 6757, 6758, 6759, 6760, 6761, 6762, 6763, 6764, 6765, 6766, 6767, 6768, 6769, 6770, 6771, 6772, 6773, 6774, 6775, 6776, 6777, 6778, 6779, 6780, 6781, 6782, 6783, 6784, 6785, 6786, 6787, 6788, 6789, 6790, 6791, 6792, 6793, 6794, 6795, 6796, 6797, 6798, 6799, 6800, 6801, 6802, 6803, 6804, 6805, 6806, 6807, 6808, 6809, 6810, 6811, 6812, 6813, 6814, 6815, 6816, 6817, 6818, 6819, 6820, 6821, 6822, 6823, 6824, 6825, 6826, 6827, 6828, 6829, 6830, 6831, 6832, 6833, 6834, 6835, 6836, 6837, 6838, 6839, 6840, 6841, 6842, 6843, 6844, 6845, 6846, 6847, 6848, 6849, 6850, 6851, 6852, 6853, 6854, 6855, 6856, 6857, 6858, 6859, 6860, 6861, 6862, 6863, 6864, 6865, 6866, 6867, 6868, 6869, 6870, 6871, 6872, 6873, 6874, 6875, 6876, 6877, 6878, 6879, 6880, 6881, 6882, 6883, 6884, 6885, 6886, 6887, 6888, 6889, 6890, 6891, 6892, 6893, 6894, 6895, 6896, 6897, 6898, 6899, 6900, 6901, 6902, 6903, 6904, 6905, 6906, 6907, 6908, 6909, 6910, 6911, 6912, 6913, 6914, 6915, 6916, 6917, 6918, 6919, 6920, 6921, 6922, 6923, 6924, 6925, 6926, 6927, 6928, 6929, 6930, 6931, 6932, 6933, 6934, 6935, 6936, 6937, 6938, 6939, 6940, 6941, 6942, 6943, 6944, 6945, 6946, 6947, 6948, 6949, 6950, 6951, 6952, 6953, 6954, 6955, 6956, 6957, 6958, 6959, 6960, 6961, 6962, 6963, 6964, 6965, 6966, 6967, 6968, 6969, 6970, 6971, 6972, 6973, 6974, 6975, 6976, 6977, 6978, 6979, 6980, 6981, 6982, 6983, 6984, 6985, 6986, 6987, 6988, 6989, 6990, 6991, 6992, 6993, 6994, 6995, 6996, 6997, 6998, 6999, 7000, 7001, 7002, 7003, 7004, 7005, 7006, 7007, 7008, 7009, 7010, 7011, 7012, 7013, 7014, 7015, 7016, 7017, 7018, 7019, 7020, 7021, 7022, 7023, 7024, 7025, 7026, 7027, 7028, 7029, 7030, 7031, 7032, 7033, 7034, 7035, 7036, 7037, 7038, 7039, 7040, 7041, 7042, 7043, 7044, 7045, 7046, 7047, 7048, 7049, 7050, 7051, 7052, 7053, 7054, 7055, 7056, 7057, 7058, 7059, 7060, 7061, 7062, 7063, 7064, 7065, 7066, 7067, 7068, 7069, 7070, 7071, 7072, 7073, 7074, 7075, 7076, 7077, 7078, 7079, 7080, 7081, 7082, 7083, 7084, 7085, 7086, 7087, 7088, 7089, 7090, 7091, 7092, 7093, 7094, 7095, 7096, 7097, 7098, 7099, 7100, 7101, 7102, 7103, 7104, 7105, 7106, 7107, 7108, 7109, 7110, 7111, 7112, 7113, 7114, 7115, 7116, 7117, 7118, 7119, 7120, 7121, 7122, 7123, 7124, 7125, 7126, 7127, 7128, 7129, 7130, 7131, 7132, 7133, 7134, 7135, 7136, 7137, 7138, 7139, 7140, 7141, 7142, 7143, 7144, 7145, 7146, 7147, 7148, 7149, 7150, 7151, 7152, 7153, 7154, 7155, 7156, 7157, 7158, 7159, 7160, 7161, 7162, 7163, 7164, 7165, 7166, 7167, 7168, 7169, 7170, 7171, 7172, 7173, 7174, 7175, 7176, 7177, 7178, 7179, 7180, 7181, 7182, 7183, 7184, 7185, 7186, 7187, 7188, 7189, 7190, 7191, 7192, 7193, 7194, 7195, 7196, 7197, 7198, 7199, 7200, 7201, 7202, 7203, 7204, 7205, 7206, 7207, 7208, 7209, 7210, 7211, 7212, 7213, 7214, 7215, 7216, 7217, 7218, 7219, 7220, 7221, 7222, 7223, 7224, 7225, 7226, 7227, 7228, 7229, 7230, 7231, 7232, 7233, 7234, 7235, 7236, 7237, 7238, 7239, 7240, 7241, 7242, 7243, 7244, 7245, 7246, 7247, 7248, 7249, 7250, 7251, 7252, 7253, 7254, 7255, 7256, 7257, 7258, 7259, 7260, 7261, 7262, 7263, 7264, 7265, 7266, 7267, 7268, 7269, 7270, 7271, 7272, 7273, 7274, 7275, 7276, 7277, 7278, 7279, 7280, 7281, 7282, 7283, 7284, 7285, 7286, 7287, 7288, 7289, 7290, 7291, 7292, 7293, 7294, 7295, 7296, 7297, 7298, 7299, 7300, 7301, 7302, 7303, 7304, 7305, 7306, 7307, 7308, 7309, 7310, 7311, 7312, 7313, 7314, 7315, 7316, 7317, 7318, 7319, 7320, 7321, 7322, 7323, 7324, 7325, 7326, 7327, 7328, 7329, 7330, 7331, 7332, 7333, 7334, 7335, 7336, 7337, 7338, 7339, 7340, 7341, 7342, 7343, 7344, 7345, 7346, 7347, 7348, 7349, 7350, 7351, 7352, 7353, 7354, 7355, 7356, 7357, 7358, 7359, 7360, 7361, 7362, 7363, 7364, 7365, 7366, 7367, 7368, 7369, 7370, 7371, 7372, 7373, 7374, 7375, 7376, 7377, 7378, 7379, 7380, 7381, 7382, 7383, 7384, 7385, 7386, 7387, 7388, 7389, 7390, 7391, 7392, 7393, 7394, 7395, 7396, 7397, 7398, 7399, 7400, 7401, 7402, 7403, 7404, 7405, 7406, 7407, 7408, 7409, 7410, 7411, 7412, 7413, 7414, 7415, 7416, 7417, 7418, 7419, 7420, 7421, 7422, 7423, 7424, 7425, 7426, 7427, 7428, 7429, 7430, 7431, 7432, 7433, 7434, 7435, 7436, 7437, 7438, 7439, 7440, 7441, 7442, 7443, 7444, 7445, 7446, 7447, 7448, 7449, 7450, 7451, 7452, 7453, 7454, 7455, 7456, 7457, 7458, 7459, 7460, 7461, 7462, 7463, 7464, 7465, 7466, 7467, 7468, 7469, 7470, 7471, 7472, 7473, 7474, 7475, 7476, 7477, 7478, 7479, 7480, 7481, 7482, 7483, 7484, 7485, 7486, 7487, 7488, 7489, 7490, 7491, 7492, 7493, 7494, 7495, 7496, 7497, 7498, 7499, 7500, 7501, 7502, 7503, 7504, 7505, 7506, 7507, 7508, 7509, 7510, 7511, 7512, 7513, 7514, 7515, 7516, 7517, 7518, 7519, 7520, 7521, 7522, 7523, 7524, 7525, 7526, 7527, 7528, 7529, 7530, 7531, 7532, 7533, 7534, 7535, 7536, 7537, 7538, 7539, 7540, 7541, 7542, 7543, 7544, 7545, 7546, 7547, 7548, 7549, 7550, 7551, 7552, 7553, 7554, 7555, 7556, 7557, 7558, 7559, 7560, 7561, 7562, 7563, 7564, 7565, 7566, 7567, 7568, 7569, 7570, 7571, 7572, 7573, 7574, 7575, 7576, 7577, 7578, 7579, 7580, 7581, 7582, 7583, 7584, 7585, 7586, 7587, 7588, 7589, 7590, 7591, 7592, 7593, 7594, 7595, 7596, 7597, 7598, 7599, 7600, 7601, 7602, 7603, 7604, 7605, 7606, 7607, 7608, 7609, 7610, 7611, 7612, 7613, 7614, 7615, 7616, 7617, 7618, 7619, 7620, 7621, 7622, 7623, 7624, 7625, 7626, 7627, 7628, 7629, 7630, 7631, 7632, 7633, 7634, 7635, 7636, 7637, 7638, 7639, 7640, 7641, 7642, 7643, 7644, 7645, 7646, 7647, 7648, 7649, 7650, 7651, 7652, 7653, 7654, 7655, 7656, 7657, 7658, 7659, 7660, 7661, 7662, 7663, 7664, 7665, 7666, 7667, 7668, 7669, 7670, 7671, 7672, 7673, 7674, 7675, 7676, 7677, 7678, 7679, 7680, 7681, 7682, 7683, 7684, 7685, 7686, 7687, 7688, 7689, 7690, 7691, 7692, 7693, 7694, 7695, 7696, 7697, 7698, 7699, 7700, 7701, 7702, 7703, 7704, 7705, 7706, 7707, 7708, 7709, 7710, 7711, 7712, 7713, 7714, 7715, 7716, 7717, 7718, 7719, 7720, 7721, 7722, 7723, 7724, 7725, 7726, 7727, 7728, 7729, 7730, 7731, 7732, 7733, 7734, 7735, 7736, 7737, 7738, 7739, 7740, 7741, 7742, 7743, 7744, 7745, 7746, 7747, 7748, 7749, 7750, 7751, 7752, 7753, 7754, 7755, 7756, 7757, 7758, 7759, 7760, 7761, 7762, 7763, 7764, 7765, 7766, 7767, 7768, 7769, 7770, 7771, 7772, 7773, 7774, 7775, 7776, 7777, 7778, 7779, 7780, 7781, 7782, 7783, 7784, 7785, 7786, 7787, 7788, 7789, 7790, 7791, 7792, 7793, 7794, 7795, 7796, 7797, 7798, 7799, 7800, 7801, 7802, 7803, 7804, 7805, 7806, 7807, 7808, 7809, 7810, 7811, 7812, 7813, 7814, 7815, 7816, 7817, 7818, 7819, 7820, 7821, 7822, 7823, 7824, 7825, 7826, 7827, 7828, 7829, 7830, 7831, 7832, 7833, 7834, 7835, 7836, 7837, 7838, 7839, 7840, 7841, 7842, 7843, 7844, 7845, 7846, 7847, 7848, 7849, 7850, 7851, 7852, 7853, 7854, 7855, 7856, 7857, 7858, 7859, 7860, 7861, 7862, 7863, 7864, 7865, 7866, 7867, 7868, 7869, 7870, 7871, 7872, 7873, 7874, 7875, 7876, 7877, 7878, 7879, 7880, 7881, 7882, 7883, 7884, 7885, 7886, 7887, 7888, 7889, 7890, 7891, 7892, 7893, 7894, 7895, 7896, 7897, 7898, 7899, 7900, 7901, 7902, 7903, 7904, 7905, 7906, 7907, 7908, 7909, 7910, 7911, 7912, 7913, 7914, 7915, 7916, 7917, 7918, 7919, 7920, 7921, 7922, 7923, 7924, 7925, 7926, 7927, 7928, 7929, 7930, 7931, 7932, 7933, 7934, 7935, 7936, 7937, 7938, 7939, 7940, 7941, 7942, 7

Eigendom	particulier
Grondgebruik	Agrarisch, waarbij het plangebied deel uitmaakt van een boerenerf (figuur 3).
Hoogteligging	32,6 m +NAP

Figuur 3: Luchtfoto uit 2014 met daarop rood omlijnd het plangebied ³

³ Bron: <http://maps.google.nl>

Figuur 4: Luchtfoto uit 2016 met daarop rood omlijnd het plangebied ⁴

⁴ Bron: <http://maps.google.nl>

1.3 Aard van de ingreep

(LS01)

Aard ingreep	Divers: aanleg grondwal met damwand, akoestisch geluidsscherm, plaatsing borden en aanplant haag
Wijze fundering	Grondverbetering tot 30 cm -mv
Onderkeldering	Nee
Diepte bodemverstoring	Maximaal 30 cm -mv ⁵
Verwachte wijziging GW-stand	Nee
Toekomstige ligging boven- en ondergrondse infrastructuur	Onbekend
Toekomstige ligging verharding	Zie plankaart figuur 5

Figuur 5: De plankaart voor het plangebied met aanduiding van de geplande ingrepen⁶

1.4 Onderzoek

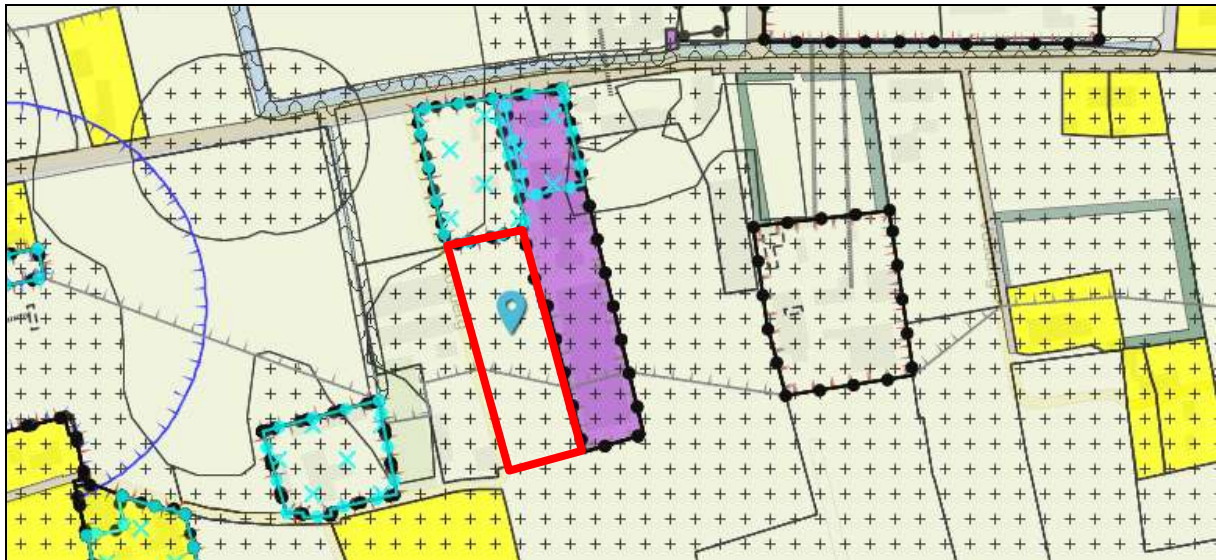
(LS01)

In januari 2019 is door ArcheoPro een archeologisch bureauonderzoek uitgevoerd met betrekking de locatie Vosberg 13 te Panningen. Aanleiding voor het onderzoek is de herinrichting van een deel van het bedrijfsterrein van Loonwerkbijbedrijf Munster Helden BV.

⁵ Bron: Pouderoyen

⁶ Bron: Pouderoyen

Het bureauonderzoek heeft tot doel om op basis van beschikbare informatie te komen tot een gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel. Hiermee kan de vraagstelling beantwoord worden of binnen het plangebied archeologische waarden aanwezig (kunnen) zijn, of deze vervolgonderzoek en/of planaanpassing vereisen en welke vervolgstappen praktisch inzetbaar zijn.

Figuur 6: Bestemmingsplankaart voor plangebied.⁷ Het plangebied is rood omlijnd.

Het plangebied ligt in een gebied waar een gemeentelijk archeologisch beleid is vastgesteld. Op grond van dit beleid valt het plangebied in de zone van waarde archeologie 5 (zone met een middelhoge archeologische verwachting). Aan deze gebiedsaanduiding zijn de archeologische ondergrenzen van 2500m² en 40cm verbonden. Om in deze zone een omgevingsvergunning te kunnen verkrijgen of een bestemmingsplanwijziging te kunnen doorlopen, dient -bij overschrijding van de gestelde archeologische ondergrenzen- de initiatiefnemer een rapport te overleggen waarin naar oordeel van de bevoegde overheid de archeologische waarde van het plangebied voldoende is vastgesteld. In het kader van een aanvraag omgevingsvergunning heeft het in dit rapport beschreven onderzoek plaatsgevonden.

In Nederland dient het vaststellen van de archeologische waarde van een plangebied te gebeuren op grond van de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA versie 4.0 behorende bij BRL SIKB 4000). Gemeenten kunnen hierop aanvullende uitvoeringskaders vaststellen. De gemeente Peel en Maas heeft enkele aanvullende uitvoeringskaders vastgesteld voor het uitvoeren van archeologisch vooronderzoek. Dit onderzoek is dus gebaseerd op de algemene criteria die in de KNA staan geformuleerd, alsook op de gemeentelijke aanvullende uitvoeringskaders (o.a. het graven en documenteren van een profielputje).

ArcheoPro voert haar onderzoeken uit conform de hiervoor vastgelegde normen en richtlijnen (KNA 4.0 en BRL SIKB 4000) en is in het bezit van de daarvoor vereiste BRL SIKB 4000 certificaten 4002 en 4003. Het onderzoek is uitgevoerd door drs. R.P.A. Paulussen (senior KNA archeoloog en senior KNA prospector), Lic. A. Van de Water (senior KNA archeoloog) en drs. ing. P.J. Orbons (GIS ondersteuning).

⁷ Bron: www.ruimtelijkeplannen.nl, bestemmingsplan buitengebied. Check d.d. 3 januari 2019.

2 Bureauonderzoek

2.1 Methode en bronnen

Het bureauonderzoek wordt uitgevoerd conform de KNA 4.0, protocol 4002. Tijdens het bureauonderzoek wordt door de bestudering van de beschikbare bronnen, kennis vergaard omtrent de bodem en geologie van het onderzoeksgebied en de in en rondom het plangebied aanwezige bekende en te verwachten archeologische waarden. Op basis hiervan wordt op het schaalniveau van het plangebied een locatie specifiek verwachtingsmodel geformuleerd. Dit model kan gedetailleerder zijn dan de verwachtingsmodellen (trefkansen) zoals deze op de gemeentelijke verwachtingskaarten worden gepresenteerd. Eventueel worden ook lokale deskundigen geraadpleegd. Aan de hand van de resultaten van het bureauonderzoek kan de beste aanpak voor het veldonderzoek worden bepaald. Het veldonderzoek heeft tot doel het verwachtingsmodel te toetsen c.q. nader te detailleren.

Het bureauonderzoek kent de volgende onderdelen:

- Afbakenen plan- en onderzoeksgebied en vaststellen consequenties van mogelijk toekomstig gebruik;
- Aanmelden onderzoek bij Archis;
- Beschrijven huidig gebruik;
- Beschrijven historische situatie en mogelijke verstoringen;
- Beschrijven mogelijke aanwezigheid bouwhistorische waarden in de ondergrond;
- Beschrijven bekende archeologische en aardwetenschappelijke waarden;
- Opstellen gespecificeerde verwachting;
- Opstellen rapport bureauonderzoek;

Hierbij zijn de volgende bronnen geraadpleegd (voor bronvermelding; zie ook literatuurlijst, dit geldt ook voor de kaarten die in de tekst opgenomen zijn):

- Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN)
- Archeologische MonumentenKaart (AMK)
- ARChEologisch Informatie Systeem (Archis 3)
- Atlas van topografische kaarten Nederland 1955-1965, 1:50.000
- Bodemkaart 1:50.000
- Gemeente Peel en Maas, Archeologische beleidskaart
- Landschappen van Maas en Peel (Renes 1999)
- Geomorfologische kaart 1:50.000
- Geologische kaart 1:50.000
- Grote historische atlas van Nederland 1:50.000 1838-1857 (Deel Zuid)
- Grote historische topografische atlas van Nederland, provincie Limburg 1:25.000 1894-1926
- Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW)
- Kadastrale minuutplan met aanwijzende tafels, 1830
- Topotijdreis.nl

Deze bronnen zijn geraadpleegd ten behoeve van de reconstructie van de geschiedenis van het plangebied.

2.2 Geo(morfo)logie en bodem

(LS04)

Het plangebied ligt binnen het Zuid-Nederlandse dekzandgebied, ten westen van het huidige Maasdal. De ondergrond van het plangebied bestaat uit rivierafzettingen van de Maas die zijn afgezet tijdens het Pleniglaciaal van de laatste ijstijd, het Weichseliën (circa 75.000 – 15.700 jaar BP). Ze bestaan uit een meters dik pakket grof zand en grind dat tot de Formatie van Beegden wordt gerekend. Aan het einde van het Weichseliën, met name in het Laat Pleniglaciaal (circa 29.000 - 15.700 jaar BP) en het Jonge Dryas (circa 12.745 - 11.755 jaar BP) heerste er een poolklimaat in Nederland. Door het ontbreken van vegetatie trad op grote schaal verstuiwing op. Vanuit het Noordzeebekken werd dekzand meegevoerd dat is afgezet in de vorm van vlaktes, welvingen en ruggen. Dit zand is kalkloos, fijnkorrelig en goed afgerond. Tevens is het goed gesorteerd en arm aan grind. Deze afzettingen behoren tot het Laagpakket van Wierden van de Formatie van Boxtel (Berendsen, 1997). Het dekzand heeft de rivierafzettingen van de Maas grotendeels overdekt. Het dekzandreliëf bestaat grotendeels uit dekzandruggen en dekzandwelvingen en enkele land- en rivierduinen. De ruggen zijn vaak duidelijk te zien en kunnen meer dan anderhalve meter boven hun omgeving uitsteken. Het dekzand is soms in twee verschillende fases onder te verdelen, het lemige en veelal gelaagde oude dekzand en het jonge dekzand dat minder leem bevat en geen gelaagdheid vertoont. Op de overgang tussen deze twee fases kan zich een vegetatiehorizont hebben gevormd, de zogenaamde Laag van Usselo. Deze laag dateert uit het warmere en vochtigere Allerød-interstadiaal (13.900 - 12.800 jaar BP).

Volgens de geomorfologische kaart ligt het plangebied binnen een relatief hooggelegen veenkoloniale ontginningsvlakte (figuur 9, legenda-eenheid 2M45). Plaatselijk komen hogere dekzandruggen voor (figuur 9, legenda-eenheden 3K14 en 4K14). Op geringe afstand ten noorden van het plangebied ligt een dalvormige laagte met veen (figuur 9, legenda-eenheid 2R1). Dergelijke laagtes zijn voormalige periglaciale smeltwaterdalen.

Uit het AHN-hoogtemodel (figuur 10) blijkt duidelijk dat het plangebied relatief laag op de uiterste noordrand van een dekzandrug ligt. Door ontgroningen is het oorspronkelijke reliëf binnen deze randzone plaatselijk aangetast. Figuur 7 geeft een detailuitsnede van het AHN. Ten westen van het plangebied zijn ontgronde percelen zichtbaar met een kenmerkende kunstmatige steilrand aan de zuidzijde.

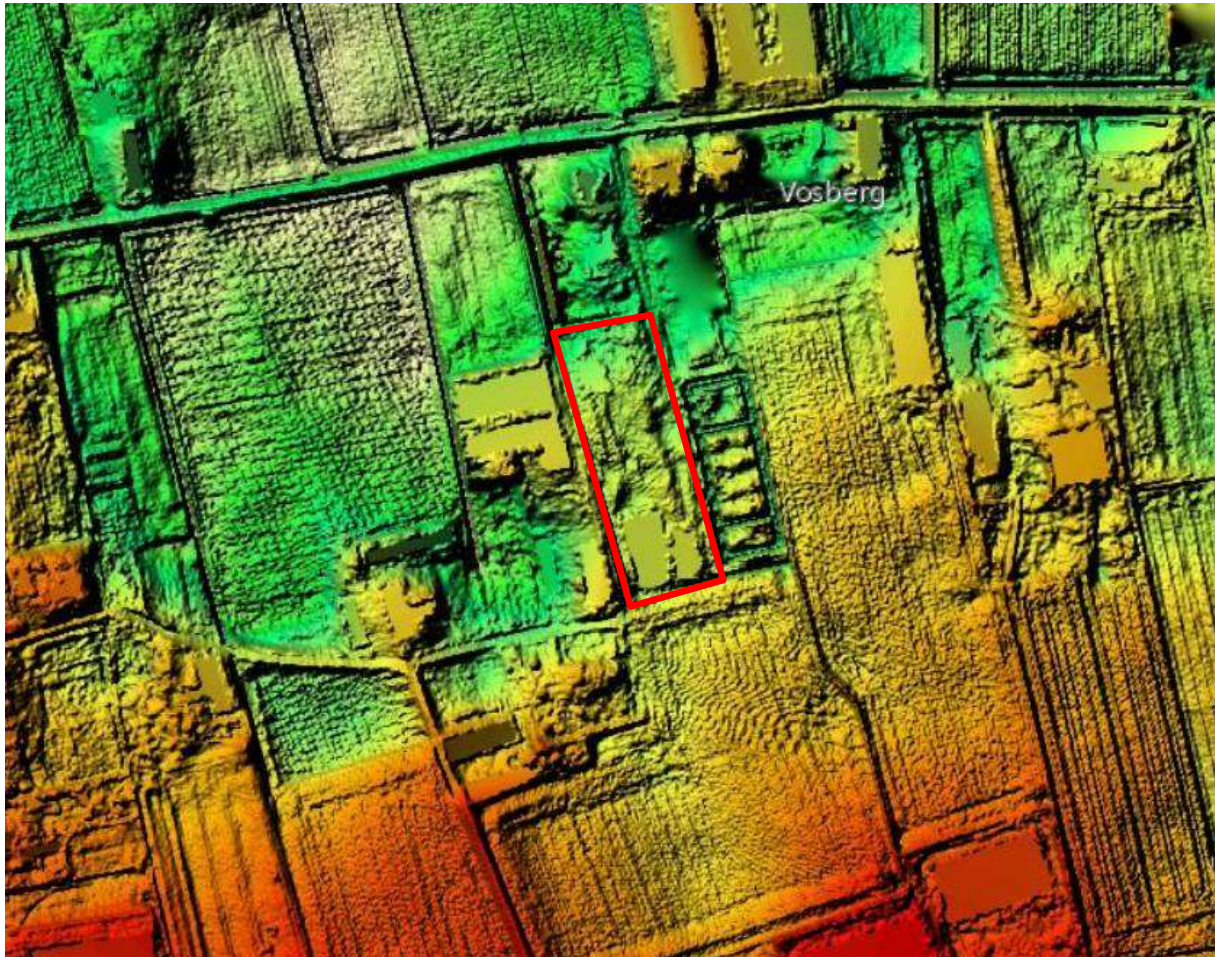
Het plangebied zelf lijkt niet te zijn ontgrond. Het maaiveldniveau van de aan de zuidzijde grenzende akker ligt op circa 32,73 m +NAP. Het plangebied vertoont wel een ten opzichte omliggende percelen afwijkend micoreliëf. Dat er binnen het plangebied in het recente verleden enig grondverzet c.q. grondopslag heeft plaatsgevonden lijkt op basis hiervan waarschijnlijk. Dit blijkt ook uit de analyse van luchtfoto's van verschillende jaren tussen 2005 en 2019. Aard en omvang hiervan is sterk wisselend. Het huidige maaiveldniveau van het plangebied ligt op circa 32,63 m +NAP.

Volgens de bodemkaart ligt het plangebied in een zone met laarpodzolen in grof zand (figuur 11, legenda-eenheid cHn 30). Laarpodzolen zijn humus- of veldpodzolbodems die zijn afgedekt met een dun akkerdek van minder dan 50 cm.

Juist ten zuiden van het plangebied zijn deze podzolen afgedekt door hoge zwarte enkeerdgronden (figuur 11, legenda-eenheid zEZ23) op lemig fijn zand met een actuele grondwatertrap VI of VII. Hoge zwarte enkeerdgronden zijn zandgronden met een niet-vergraven, dikke humushoudende bovengrond (Aa-horizont) van minimaal 50 cm dik. Deze dikke humushoudende bovengrond wordt ook wel een oud bouwlanddek, akkerdek of esdek genoemd. Dit akkerdek is ontstaan door het eeuwenlang opbrengen van gemengde plaggen en potstalmest op de akkers. Vaak werd ook het nederzettingsafval vermengd met

de plaggen, waardoor in plaggendekken vaak 'mestaardewerk' voorkomt. De zwarte enkeerdgronden hebben meestal een zandig tot zwak lemig akkerdek.

Een grondwatertrap V houdt in dat de gemiddelde hoogste grondwaterstand minder dan 40 cm -mv bedraagt. Let wel: het betreft hier moderne grondwaterstanden. Bodems met grondwatertrap III en V zijn over het algemeen te nat voor permanente bewoning en zijn meestal in gebruik als grasland.

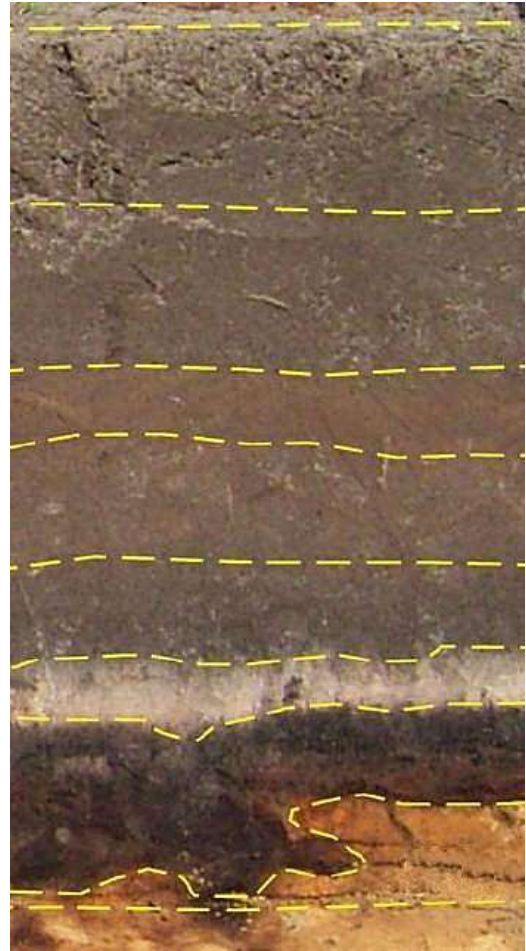
Figuur 7: Detailuitsnede uit het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) met daarin rood omlijnd het plangebied. ⁸ Rood = relatief hoog, groen = relatief laag

⁸ Bron: www.ahn.nl

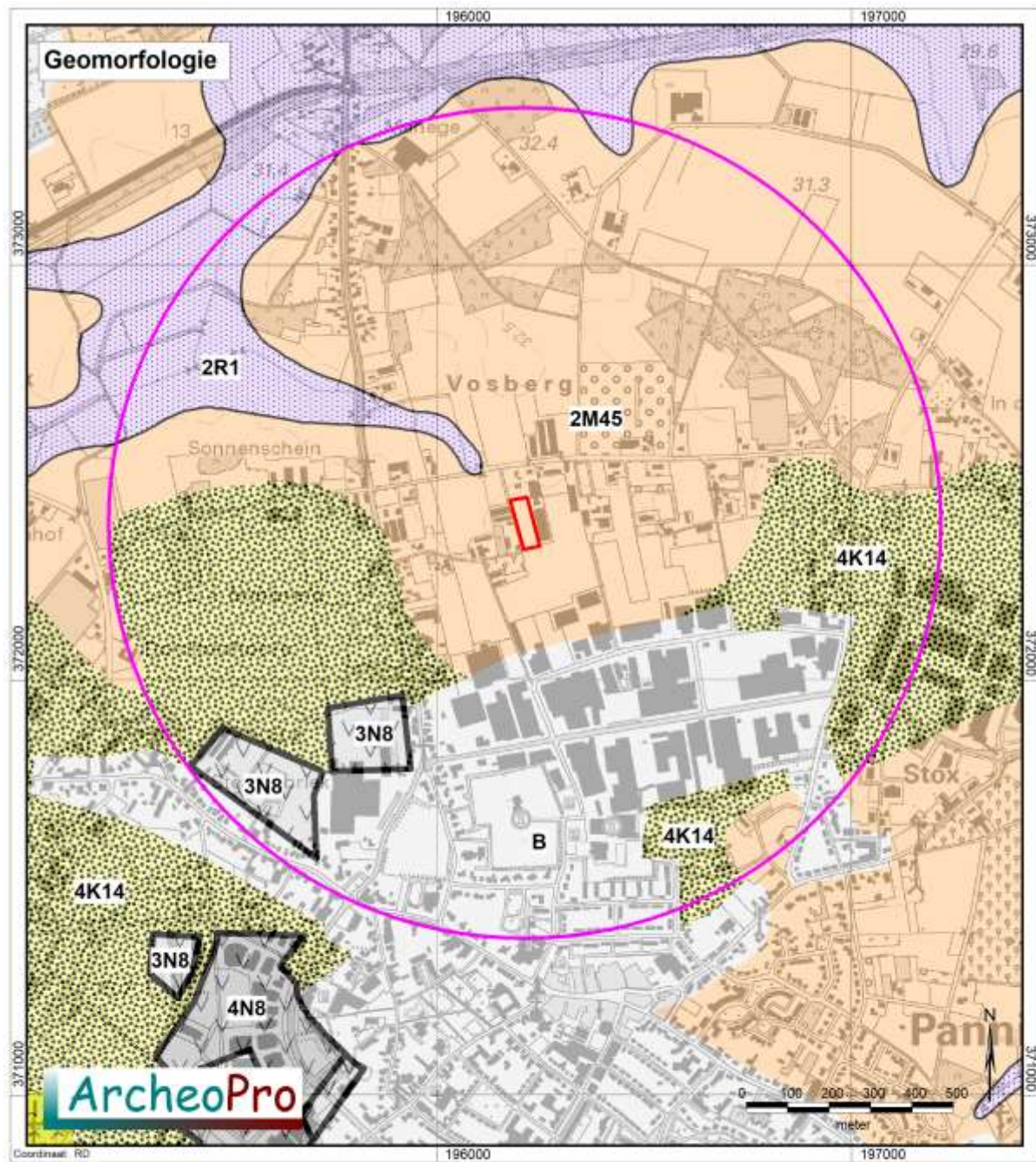
2.3 Referentieprofiel

De hoge zwarte enkeerdgronden worden gekenmerkt door een tenminste vijftig cm dikke zwarte humeuze bovengrond die veelal in de middeleeuwen en de nieuwe tijd (tot $\pm$ 1900), is ontstaan ten gevolge van eeuwenlange bemesting met potstalmest. Veelal gaat dit plaggendek geleidelijk aan over in het niet door plaggenbemesting met humus verrijkte zand. Doordat enkeerdgronden vaak zijn aangelegd in gebieden waar oorspronkelijk podzolgronden zijn ontstaan, kunnen resten hiervan onder het plaggendek aanwezig zijn (zie figuur 8). De dikte van een akkerdek is afhankelijk van de ouderdom en de intensiteit waarmee materiaal is opgebracht.

Laarpodzolen hebben een opgebracht humusrijk dek vergelijkbaar met hoge zwarte enkeerdgronden dat echter dunner is dan vijftig cm.

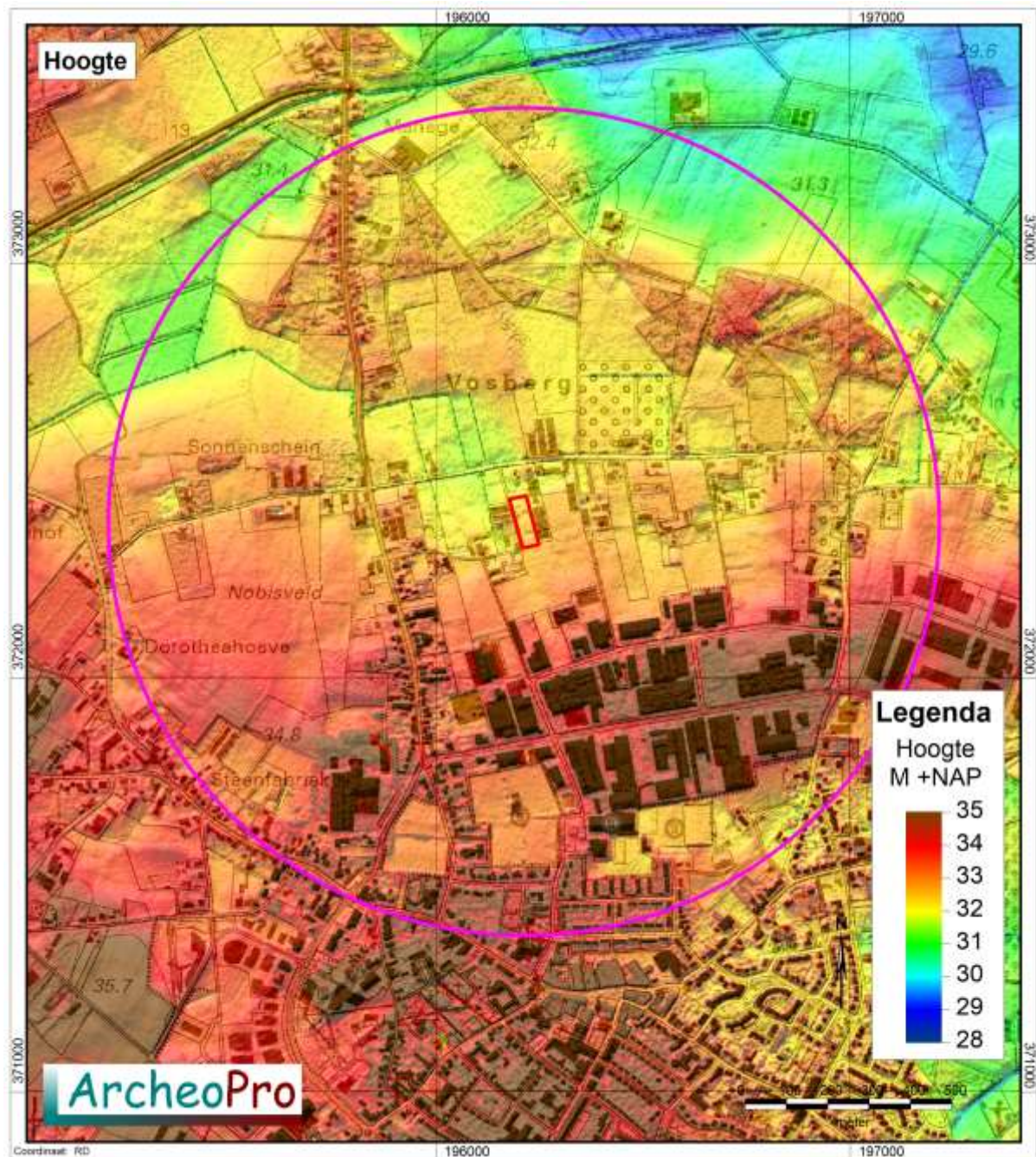

Figuur 8: Voorbeeld van een hoge zwarte enkeerdgrond op een podzol bodem

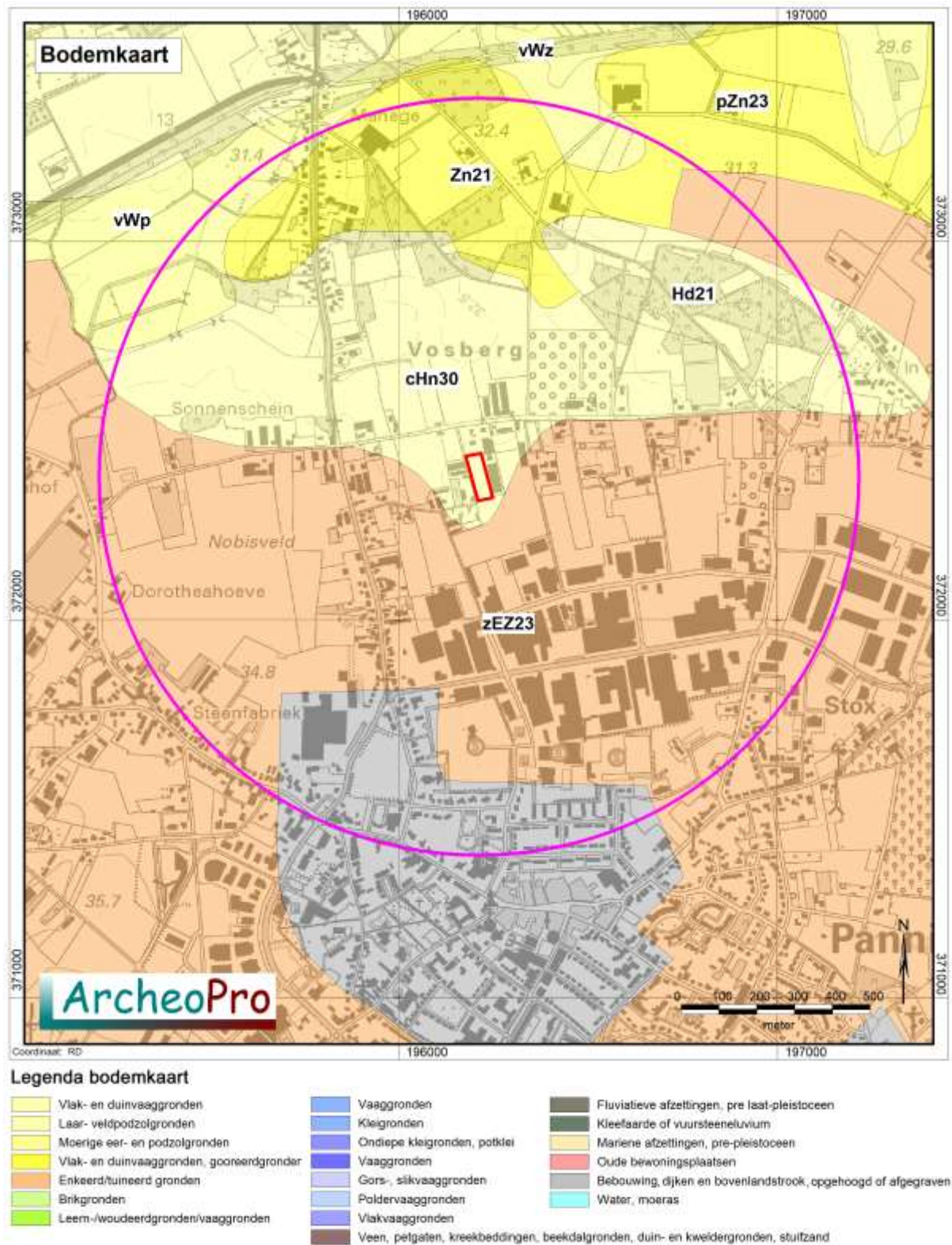
Figuur 9: Uitsnede uit de geomorfologische kaart met daarin rood omlijnd het plangebied met daaromheen de cirkel die de buitengrens van het onderzoeksgebied aangeeft⁹

⁹ Bron: Stichting voor Bodemkartering, Geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000, Staring Centrum, Wageningen, 1989

Figuur 10: Uitsnede uit het Actueel Hoogtebestand Nederland met daarin rood omlijnd het plangebied met daaromheen de cirkel die de buitengrens van het onderzoeksgebied aangeeft¹⁰

¹⁰ Bron: Rijkswaterstaat, Servicedesk Data, AHN (Actueel Hoogtebestand Nederland), Delft

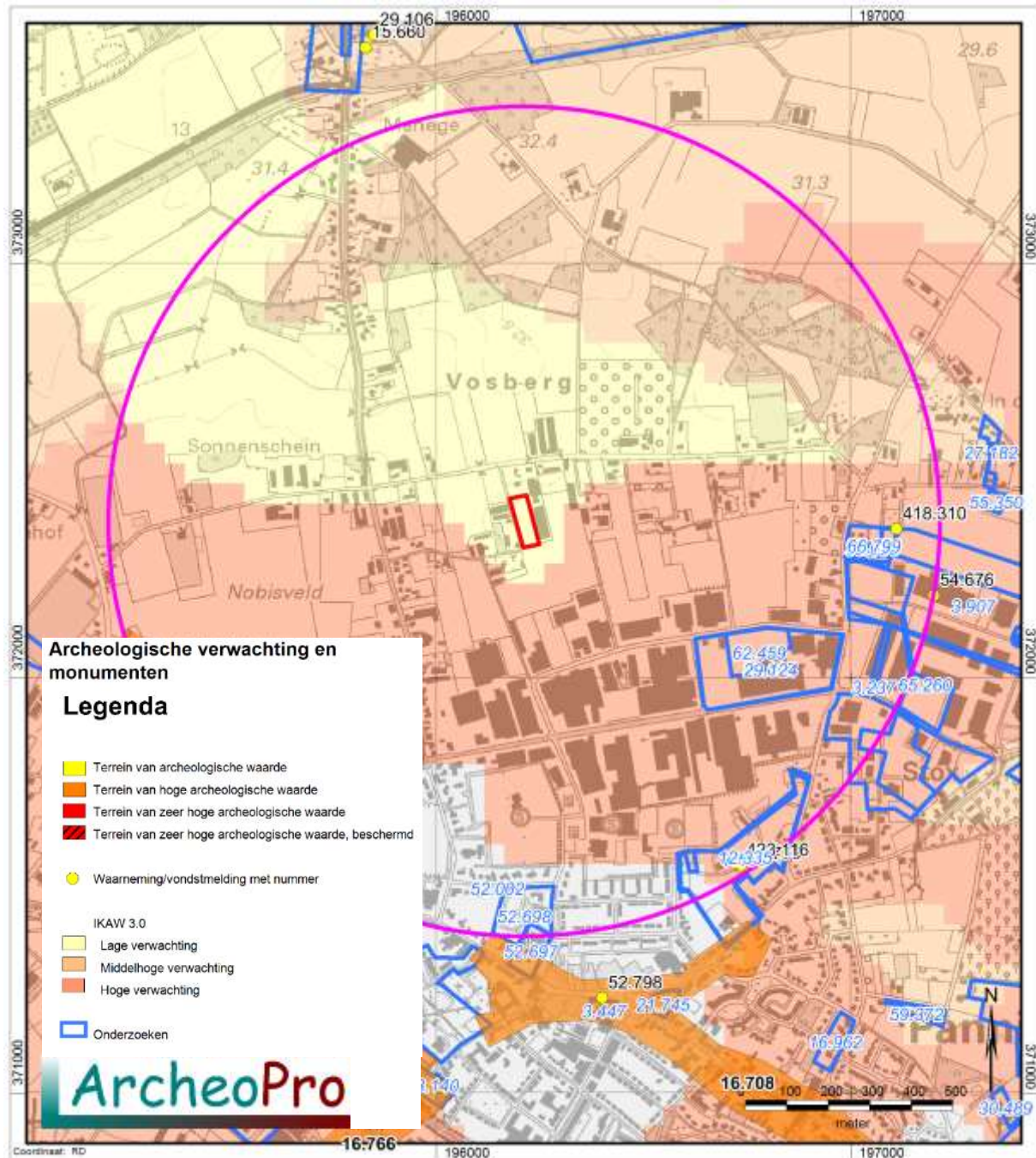
Figuur 11: Uitsnede uit de bodemkaart met daarin rood omlijnd het plangebied met daaromheen de cirkel die de buitengrens van het onderzoeksgebied aangeeft. Voor uitleg van de codes, zie hoofdstuk 2.2 ¹¹

¹¹ Bron: Stichting voor Bodemkartering, Bodemkaart van Nederland 1:50.000. Wageningen, 1968

2.4 Archeologie

(LS01/LS04)

Volgens de Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW 3.0, figuur 12) ligt het plangebied in een zone met een lage kans op het aantreffen van archeologische waarden.

Figuur 12: Kaart met Archis-gegevens met daarop een cirkel met een straal van één kilometer rond het plangebied die de buitengrens van het onderzoeksgebied aangeeft¹²

¹² Bron: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Archis 3 (Archeologisch Informatie Systeem), <http://archis.cultureelerfgoed.nl>

www.ArcheoPro.nl

De gemeentelijke beleidskaart heeft deze verwachting genuanceerd (figuur 13). Het plangebied ligt in een gebied van waarde archeologie 5 (een middelhoge archeologische verwachting). Rondom deze zone liggen zones met een hoge archeologische verwachting (waarde archeologie 4) en gebieden met een lage verwachting.

Het plangebied ligt niet binnen een archeologisch terrein zoals vastgesteld op de archeologische monumentenkaart (AMK) en evenmin zijn waarnemingen bekend binnen het plangebied (figuur 12). In de omgeving liggen twee AMK-terreinen. Tabel 1. Het betreft in beide gevallen historische kernen waar mogelijk ook resten van middeleeuwse bewoningskernen liggen: de oude kern van Panningen (AMK 16708) en de oude kern van Everlo (AMK 16713).

Tabel 1. AMK-terreinen

Nummer	Coördinaat	Periode	Vondsten
AMK 16708	196749/371028	Middeleeuwen - Nieuwe Tijd	Terrein van hoge archeologische waarde Oude kern van Panningen
AMK 16713	195437/371671	Middeleeuwen - Nieuwe Tijd	Terrein van hoge archeologische waarde Oude kern van Everlo

Uit de omgeving van het plangebied zijn slechts enkele waarnemingen bekend. Tabel 2. Deze zijn daarbij geheel het resultaat van uitgevoerde onderzoeken. De resultaten vallen uiteen in aanwijzingen voor (late) middeleeuwse en nieuwe tijdse nederzettingen enerzijds of voor bewoning en begraving uit de late bronstijd – late ijzertijd anderzijds.

Tabel 2. Waarnemingen en vondstmeldingen

Nummer	Coördinaat	Periode	Vondsten
W 54779	196736/ 371542	Bronstijd - Nieuwe Tijd	Tijdens een proefsleuvenonderzoek ¹⁴ zijn 7 sleuven gegraven. In twee sleuven (sleuf 2 en 3) zijn nederzettingssporen uit de late middeleeuwen aangetroffen. In sleuf 2 en 5 zijn 4 crematiegraven aangetroffen. Het grafveld kan op basis van enkele scherven gedateerd worden in de Late Bronstijd/Vroege IJzertijd. De archeologische sporen bevinden zich op een dekzandhelling. Doordat de archeologische resten zijn afgedekt door een akkerdek van circa 1 m zijn de archeologische resten en sporen goed bewaard.
W 418310	197110/ 372360	Paleolithicum - Nieuwe Tijd	Tijdens een proefsleuvenonderzoek ¹⁵ zijn 2 sleuven gegraven. Hierbij werden vooral in put 2 veel archeologische grondsporen aangetroffen. Door het ontbreken van dateerbare vondsten uit deze sporen is het echter lastig om deze in een bepaalde tijd te plaatsen. Vergelijkbare sporen zijn bij een eerder archeologisch onderzoek direct ten westen van het plangebied aangetroffen. Deze sporen werden in de Late Middeleeuwen of Nieuwe tijd gedateerd. Het schaarse vondstmateriaal dat tijdens het

¹⁴ Schryvers & Baetsen 2005.

¹⁵ Griffioen 2009.

			onderzoek te voorschijn kwam, dateert uit de Late Middeleeuwen of Nieuwe tijd. Het merendeel van deze vondsten is echter afkomstig uit het aanwezige akkerdek en niet uit archeologische grondsporen.
W 423116	196734/ 371549	IJzertijd	Het gaat hier om een kleine opgraving¹⁶ van slechts 0,3 ha. Naast het prehistorische grafveld, werden enkele kuilen met vondstmateriaal uit de Vroege IJzertijd gevonden. Het grafveld omvat 74 structuren, voornamelijk crematiegraven zonder urn, maar ook een inhumatiegraf, een ronde kringgreppel met een diameter van 12 m en een vierkante randstructuur. Het grafveld is zeker niet compleet onderzocht, onder meer vanwege een groot areaal met leemwinning aan de oostzijde. Op grond van de vondsten - zoals twee gordelhaken, twee ijzeren sleutels, een Benstrup-fibula en wat La Tène-glas - en een aantal 14C-dateringen, is het grafveld in de Late IJzertijd te plaatsen. Een begin in de eindfase van de Midden IJzertijd is niet helemaal uit te sluiten, maar er zijn in ieder geval geen aanwijzingen voor bijzettingen uit de Romeinse tijd.

Tot slot zijn -naast de bovenstaande onderzoeken- in de omgeving van het plangebied diverse onderzoeken uitgevoerd. Het dichtstbij gelegen onderzoek in een vergelijkbare landschappelijke eenheid betreft een proefsleuvenonderzoek met doorstart van Econsultancy voor een ontwikkeling op het noordelijke industrieterrein van Panningen.¹⁷ Tijdens dit onderzoek bleek dat in één proefsleuf in het plangebied sporen aanwezig te zijn die gedateerd kunnen worden in de Bronstijd. Rondom deze proefsleuf is vervolgens doorgestart naar een opgraving. Tijdens deze opgraving zijn sporen aangetroffen die gedateerd kunnen worden in de Midden en Late Bronstijd. Het betreft een noord - zuid georiënteerde plattegrond met een formaat van 11,6 x 6 meter, een graansilo en een palencluster. Vermoedelijk hebben we te maken met ten minste twee erven. Een verkoold eikentakje uit de silo is gedateerd met 14C in de Midden Bronstijd. De aangetroffen erven zijn aangetroffen op de oostkant van de dekzandrug waar Helden en Panningen op liggen. Deze hogere gronden waren uitermate geschikt voor landbouwers om hun gewassen op te telen. Ten oosten van de dekzandrug ligt een lager gelegen dekzandvlakte waar het beekdal van de Kwistbeek doorheen stroomt. In dit beekdal zullen de bewoners uit de Bronstijd hun dieet hebben kunnen aanvullen met visserij, jacht en het verzamelen van vruchten. De erven uit de Bronstijd maken deel uit van een systeem van prehistorische erven die over de dekzandrug “gezworven” hebben. Nabij het erf lag een akker en als de bodem uitgeput raakte, werden erf en akker verplaatst naar een nog niet ontgonnen deel. Bij de Bronstijdnederzetting zal ook een grafveld gehoord hebben, maar de locatie ervan is vooralsnog onbekend.

De overige onderzoeken hebben geen aanvullende informatie opgeleverd die nog niet eerder aan bod is gekomen.

¹⁶ Hiddink 2008.

¹⁷ Hos 2016.

2.5 Historie

(LS03)

De oudste vermelding van Panningen dateert uit de 17de eeuw en is gelinkt aan de kapel die in Panningen stond (en staat): 1835: Paninge, 1840: Panningen, 1842: Paninge of de Kapel. Het betreft de Onze-Lieve-Vrouw van Zeven Smartenkerk. De aanleiding tot de bouw van de kapel was het feit dat een met pest besmette man, Derick van Oeijen, een bedrag legerde voor de bouw van een kapel. Deze kapel kwam vermoedelijk in 1638 gereed en was afhankelijk van de parochiekerk van Helden, reden waarom de kapel ook wel Heldense Kapel werd genoemd. Naar verluidt vonden er weldra vele wonderbaarlijke genezingen plaats. Dit leidde ertoe dat Panningen een belangrijke bedevaartplaats werd. Er kwamen zoveel bedevaartgangers dat de kapel in 1643 al moest worden vergroot, waarna deze opnieuw werd ingewijd. Daarop volgen nog verschillende uitbreidingen en in 1830 werd de kapel tot parochiekerk verheven. Van 1834-1835 werd de kerk met zijbeuken uitgebreid en in 1853 werden er enkele altaren in de kerk bijgeplaatst. Begin 20ste eeuw werd de kerk opnieuw te klein, en ook vormde ze een hinder voor het verkeer. In 1929 kwam de nieuwe Onze-Lieve-Vrouw van Zeven Smartenkerk gereed (iets naast het oude kerkje) en in 1931 werd het oude kerkje gesloopt.

De naam is moeilijk te duiden. Hoewel oude vormen ontbreken, lijkt het om een oude naam te gaan. Namen op *-ingen* kunnen teruggaan tot de vroege middeleeuwen en zijn dan doorgaans afleidingen van persoonsnamen. Maar een persoonsnaam 'Panne' is onbekend en ook een oude (vroeg middeleeuwse) datering is onzeker. Daarnaast biedt een relatie met pannembakkerijen en steenfabrieken die hier vroeger zijn geweest weinig houvast.¹⁸

De oudste beschikbare kaart voor dit gebied is de Tranchotkaart uit 1805. De uitsnede (figuur 14) laat zien dat het plangebied in die tijd aan de rand lag van een klein gehuchtje *aen den Vosberg*. Het gehuchtje Vosberg bestaat uit een rijtje van woningen (boerderijen) direct langs de akker. In de internationale literatuur wordt deze akker- en gehuchtvorm *Waldhufen* (Ned.: boshoeven) genoemd. Deze akker- en gehuchtvorm is typisch voor de volle middeleeuwen.¹⁹

Langs dit gehuchtje lag het grote akkercomplex van de *Noebeshoek* en het *Vosbergerfeld*. Centraal op dit akkercomplex lag de boerderij *Noebes* en een oude waterloop doorkruist het akkergebied van noord naar zuid (waarbij het plangebied geschampt wordt). Het akkergebied bestaat uit enkele grote percelen terwijl de graslanden en weilanden rondom het akkergebied en nabij de gehuchtjes relatief klein geled zijn.

Het is niet geheel duidelijk of omstreeks 1800 al bebouwing binnen het plangebied voorkomt, maar aan de noordzijde van het plangebied kan het niet uitgesloten worden. Het centrale en het zuidelijke gedeelte ligt op het akkergebied wat bebouwing minder waarschijnlijk maakt.

¹⁸ Berkel & Samplonius 2006 en Renes 1999, p. 198.

¹⁹ Renes 1999, p. 175.

Figuur 14: Uitsnede uit de Tranchotkaart van 1805.²⁰ Het plangebied is rood omlijnd.

De kadasterkaart uit 1832 (figuur 15) toont dat het plangebied destijds binnen het gehucht van Vosberg lag (*Vosberg Hau*). Aan de noordzijde lag bebouwing met een toegangsweg en erf. Het centrale en zuidelijke deel is onbebouwd. Net buiten het plangebied, aan de zuidwestelijk hoek loopt de oude waterloop.

Tevens wordt opgemerkt dat de bebouwing van het Vosberggehucht niet langs de 'grotere' doorgaande weg ligt, maar langs een voetpad dat het gehucht van het akkercomplex scheidt. In tegenstelling tot de naburige percelen (waar de bebouwing direct aan het voetpad grenst) ligt de bebouwing van voorliggend plangebied aan de 'achterzijde' van het perceel.

²⁰ Bron: Tranchot en v. Muffling, Kartenaufnahme der Rheinlande 1803-1820

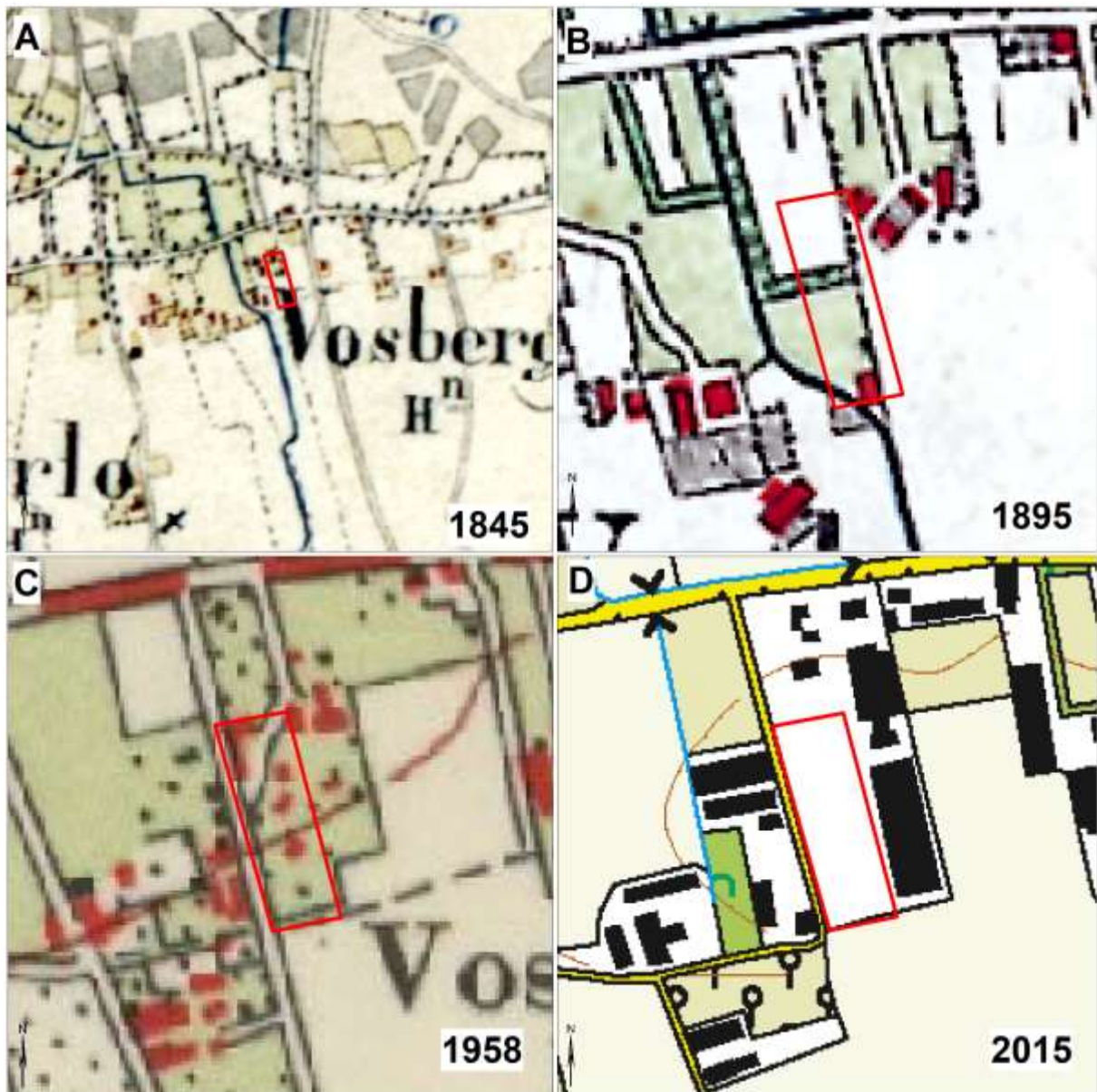

Figuur 15: Uitsnede uit de kadastrale kaart uit 1832.²¹ Het plangebied is rood omlijnd en het voetpad, waarlangs gehucht Vosberg is ontstaan, is grijs gestippeld.

In de daarop volgende 150 jaar (figuur 16 met topografische kaarten uit 1845, 1895, 1958 en 2015) is te zien dat het gehucht Vosberg meer en meer 'verstedelijkt'. De bebouwing wordt intensiever. Tot ongeveer 1900 blijft de omgeving relatief gelijkaardig, vanaf 1900 neemt de bebouwing toe. De bebouwing wordt ook meer en meer georiënteerd op de iets noordelijk gelegen weg en elke boerderij krijgt zijn eigen oprit en toegangsweg. Tot laat in de 20ste eeuw staat er (oude) bebouwing binnen het plangebied. Echter vanaf 1960 is deze verdwenen en is het plangebied omgevormd tot een open boerderij-erf.

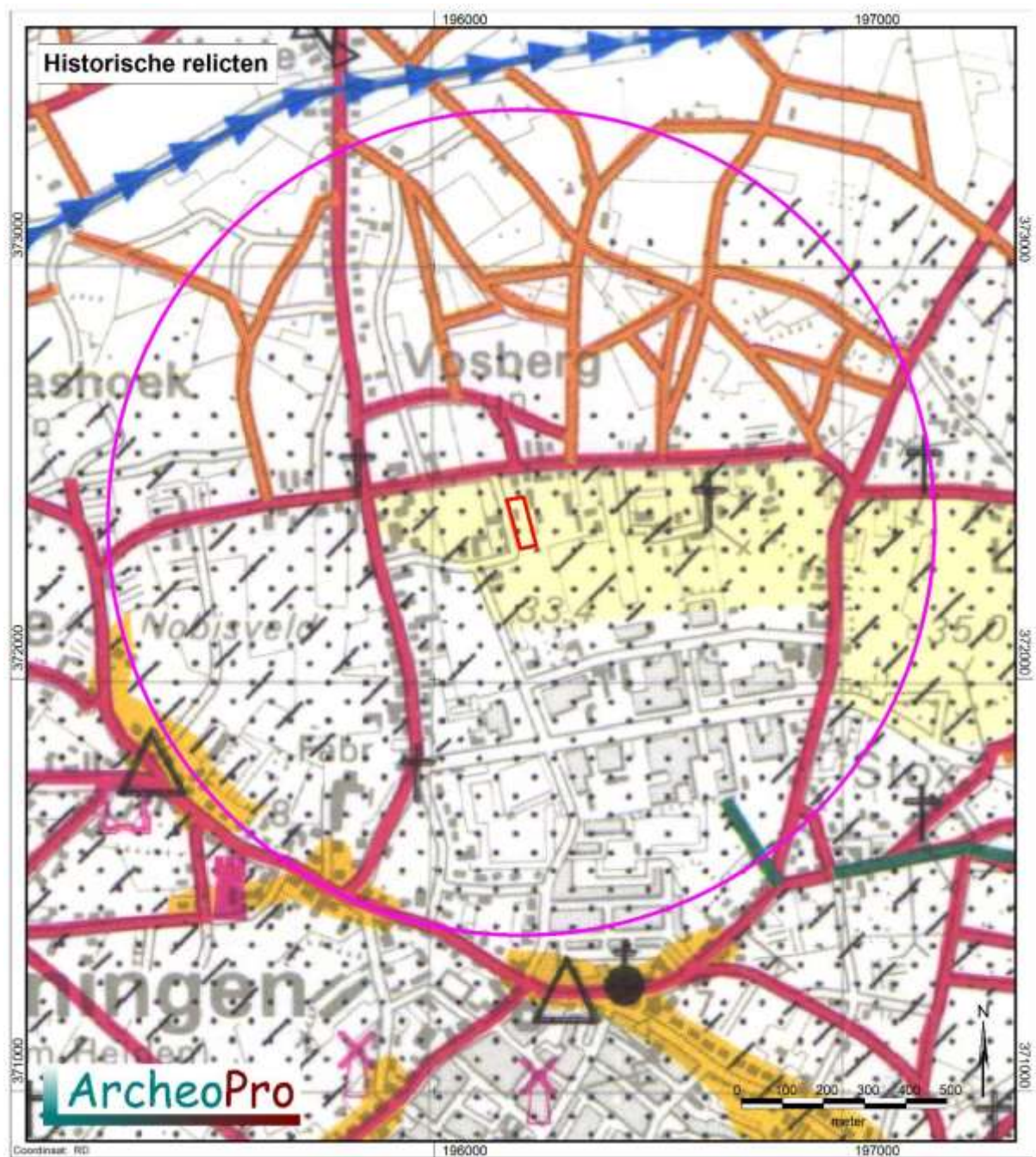
Bovenstaand geschetst ruimtelijk beeld (redelijk stabiele ruimtelijke structuur met het wegenpatroon en de landschappelijke eenheden) wordt bevestigd als het kaartbeeld met de historische landschappen en landschapsrelicten van de studie van Renes bekeken wordt. In 1999 heeft Renes een historisch geografische studie naar het midden- en Noord Limburgse landschap uitgevoerd. Hij heeft daarbij gepoogd te inventariseren welke delen van het huidige landschap momenteel nog sporen van het oude (18de eeuws en ouder) landschap bevatten. Volgens de kaart van de historische relicten (figuur 17) ligt het plangebied binnen een sinds 1830 ongewijzigd landschap. Het wegenpatroon rondom het plangebied gaat grotendeels terug op een 18de eeuwse structuur en mogelijk ook op een (laat) middeleeuwse structuur.

²¹ Bron: Kadaster Topografische Dienst, Top25Raster, Top10Vector, GBKN kaarten, Emmen 2008

Figuur 16: Uitsneden uit de topografische kaarten uit achtereenvolgens: 1845, 1895, 1958 en 2015.²² Het plangebied is telkens rood omlijnd.

²² Bron: Kadaster Topografische Dienst

Figuur 17: Uitsnede uit de kaart met historische relictien van midden en noord Limburg (naar Renes, 1999) ²³

²³ Bron: Renes, J. Landschappen van Maas en Peel, Maastricht, 1999

2.7 Gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel

(LS05)

Specifieke ligging (locatie)

Het plangebied ligt binnen het gehucht Vosberg, aan de rand van het Vosberger-akkercomplex dat net ten noorden van Panningen is gelegen. Het akkercomplex ligt op een dekzandrug. Ter plaatse van het plangebied gaat het akkercomplex over in een (veenontginnings)laagte. De oorspronkelijke bodem bestaat uit een laarpodzolbodem, feitelijk een dun akkerdek.

Verwachte perioden (datering) en complextypen

In de omgeving van het plangebied zijn diverse vindplaatsen bekend, Het merendeel dateert in de bronstijd – ijzertijd en de middeleeuwen – nieuwe tijd.

Resten van oudere vindplaatsen kunnen niet uitgesloten worden, maar aangezien er geen duidelijke gradiënt in het landschap aanwezig is, noch de nabijheid van permanent oppervlaktewater, wordt de verwachting voor deze periodes (paleo- en mesolithicum) als laag ingeschat.

Op basis van de bekende gegevens omtrent archeologische waarden in het onderzoeksgebied in combinatie met de landschappelijke situering in het algemeen en met name de (actuele) grondwatertrap V moet worden geconcludeerd dat voor het plangebied een middelhoge verwachting geldt voor archeologische nederzettingsresten behorend bij (semi)permanente landbouwgemeenschappen daterend uit alle perioden vanaf het neolithicum tot en met nieuwe tijd. De landschappelijke ligging was gunstig voor landbouwers. Nederzettingsresten kunnen in principe vergezeld gaan van grafcomplexen en zogenaamde off-site resten.

Aangezien het plangebied deel uitmaakt van een oud gehucht (Vosberg) en er cartografische aanwijzingen zijn voor bebouwing in het noordelijke gedeelte, geldt voor de periodes (volle/late) middeleeuwen en nieuwe tijd een zeer hoge verwachting. Binnen het plangebied kunnen nog ondergrondse bouwhistorische elementen behorend bij de historische bebouwing voorkomen, alsook nog restanten van voorlopers van deze historische bebouwing. Deze resten kunnen teruggaan tot in de (volle/late) middeleeuwen.

Uiterlijke kenmerken

Vuursteenvindplaatsen uit het paleo- en mesolithicum worden niet meteen verwacht, maar indien aanwezig zullen deze uit vondststrooiingen van voornamelijk vuursteen en houtskool bestaan met eventuele ondiepe sporen van met name haarden in de ondergrond die onder de bouwvoor of onder het akkerdek beginnen. Eventuele nederzettingsresten uit het mesolithicum kunnen zowel bestaan uit basisnederzettingen met een oppervlakte tussen 200 en 1.000 m² of van kleine tijdelijke kampementjes met zeer geringe afmetingen die nauwelijks meer zijn dan de neerslag van een enkele (jacht)activiteit of een kortstondig kamp. De omvang hiervan kan beperkt zijn tot enkele (tientallen) vierkante meters.

Resten van agrarische nederzettingen uit het neolithicum tot en met nieuwe tijd zullen bestaan uit meer of minder dichte concentraties van vondstmateriaal (met name vuursteen, aardewerk, houtskool, metaal en bouwmetaal bestaande uit natuursteen, keramische materiaal waaronder baksteen en/of verbrande of gedroogde leem) of als spoorvullingen van voormalige afvalkuilen, paalkuilen, waterputten, beerputten en dergelijke.

De ondergrondse delen behorend tot de (minimaal) 18de eeuwse bebouwing zullen voornamelijk uit bakstenen metselwerk of anderszins funderingen en grondsporen bestaan. Dit geldt eveneens voor eventuele middeleeuwse resten. Deze kunnen bestaan uit sporenclusters, resten van funderingen, een beerput en/of een waterput.

Off-site verschijnselen uit alle perioden vanaf het neolithicum tot en met de nieuwe tijd kunnen bijvoorbeeld uit opgevulde greppels, wegen, bruggen, grensstenen, ploegsporen, afgedekte karrensporen e.d. bestaan.

Archeologische stratigrafie

Vanwege de bodemkundige situatie (laarpodzolgronden) worden archeologische resten direct onder de bouwvoor verwacht.

Indien de laarpodzolgronden afgedekt zijn met een (middeleeuws) akkerdek, zullen de archeologische sporen zich onder en in het akkerdek kunnen bevinden. Resten uit de nieuwe tijd bevinden zich in de top van het akkerdek; resten uit de middeleeuwen in en in de top van het akkerdek; resten ouder dan de middeleeuwen bevinden zich in de top van de door het akkerdek afgedekte bodem.

Mogelijke verstoringen en fysieke kwaliteit (gaafheid en conservering)

Het plangebied is doorheen de tijd grotendeels gebruikt als agrarisch gebied. Door dit gebruik kan de bodemarchief verstoord geraakt zijn. Naar verwachting zal deze verstoring ter plaatse van de akker niet dieper reiken dan de moderne bouwvoor (i.c. 30 tot 40 cm -mv). Indien een akkerdek aanwezig is, kunnen archeologische resten (middeleeuws en ouder) nog gaaf in de bodem aanwezig zijn.

In het noordelijke deel van het plangebied heeft minstens vanaf eind 18de eeuw (en mogelijk ook al eerder) bebouwing gestaan. Gave resten hiervan kunnen in de top van de bodem nog aanwezig zijn. Echter door de bouw (en de fundering) van deze bebouwing kunnen oudere archeologische resten en/of grondsporen in meer of mindere mate verstoord zijn.

Recente verstoringen van het archeologisch bodemarchief kunnen zijn veroorzaakt door het gebruik van het plangebied als bedrijfsterrein.

3 Conclusies en aanbevelingen

(VS07)

Op basis van de bekende gegevens omtrent archeologische waarden in het onderzoeksgebied in combinatie met de landschappelijke situering in het algemeen en met name de (actuele) grondwatertrap V moet worden geconcludeerd dat voor het plangebied een middelhoge verwachting geldt voor archeologische nederzettingsresten behorend bij (semi)permanente landbouwgemeenschappen daterend uit alle perioden vanaf het neolithicum tot en met nieuwe tijd. De landschappelijke ligging op de rand van een hoge dekzandrug was redelijk gunstig voor landbouwers.

Op basis van de door de opdrachtgever aangegeven maximale bodemingreepdiepte van 30 cm –mv kan worden geadviseerd om geen archeologisch vervolgonderzoek uit te voeren. Bij ingrepen van enige omvang dieper dan 40 cm –mv dient dit wel te gebeuren, eventueel in eerste instantie door middel van het uitvoeren van een inventariserend veldonderzoek middels grondboringen.

Voor ingrepen dieper dan 40 cm maar van zeer geringe omvang (bijvoorbeeld het plaatsen van enkele palen ten behoeve van de geplande borden) is vanwege de minimale verstoring van het bodemarchief geen voorafgaand archeologisch onderzoek noodzakelijk. Bij welke beperkte ingrepen onder de grens van 40 cm –mv wel of geen vervolgonderzoek noodzakelijk is, is per geval ter beoordeling van de gemeente Peel en Maas.

In alle gevallen geldt dat indien bij toekomstig graafwerk archeologische vondsten worden gedaan of archeologische grondsporen worden aangetroffen, deze direct gemeld dienen te worden bij de minister dan wel de gemeente Peel en Maas conform de Erfgoedwet 2015, artikel 5.10 & 5.11.

Verklarende woordenlijst

Verklarende woordenlijst	
AHN	Actueel Hoogtebestand Nederland
AMK	Archeologische Monumentenkaart
ASB	Archeologische Standaard Boorbeschrijving
Archis	Archeologisch Informatie Systeem
BP	Before Present (present=1950)
GIS	Geografische Informatie Systemen
GPS	Global Positioning System
IKAW	Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden
IVO	Inventariserend VeldOnderzoek
KLIC	Kabels en Leidingen Informatie Centrum
KNA	Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie
-mv	Onder maaiveld
NAP	Normaal Amsterdams Peil
PVA	Plan van Aanpak
PVE	Programma van Eisen
RCE	Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed
SBB	Standaard Boor Beschrijvingsmethode
SIKB	Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer

Archeologische tijdschaal

Periode	Datering	
Midden- en Laat Paleolithicum (oude steentijd)	250.000	- 9000
Mesolithicum (midden steentijd)	9000	- 4500
Neolithicum (nieuwe steentijd)	4500	- 2000
Bronstijd	2000	- 800
IJzertijd	800	- 12 v. chr.
Romeinse tijd	12 v chr.	- 500 n. chr.
Vroege middeleeuwen	500	- 1000
Volle middeleeuwen	1000	- 1250
Late middeleeuwen	1250	- 1500
Nieuwe tijd	1500	- heden

Bronnen

Grote historische Provincie Atlas van Nederland; deel 4 Zuid-Nederland 1838-1857 1:50.000. Topografische dienst Wolters Noordhoff Groningen 1990

Grote historische topografische Provincie Atlas Limburg; 1894-1926 1:25.000. Nieuwland Tilburg 2006

Grote topografische atlas van Nederland 1:50.000 Deel 4 Zuid-Nederland. Topografische dienst. Wolters Noordhoff Groningen 1997

Kadaster Topografische Dienst, Top25Raster, Top10Vector, GBKN kaarten, Emmen 2008

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, IKAW 3.0 (Indicatieve kaart Archeologische Waarden), Amersfoort.

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, AMK (Archeologische monumentenkaart), Amersfoort.

Rijkswaterstaat, Servicedesk Data, AHN (Actueel Hoogtebestand Nederland), Delft.

Stichting voor Bodemkartering, Bodemkaart van Nederland 1:50.000. Wageningen, 1968.

Stichting voor Bodemkartering: Geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000, Staring Centrum, Wageningen, 1989

Stichting voor Bodemkartering, Geologische kaart van Nederland 1:50.000. Wageningen, 1968.

Tranchot en v. Muffling, Kartenaufnahme der Rheinlande 1803-1820

Twaalf provinciën 2007. Atlas van topografische kaarten. Nederland 1955-1965. Uitgeverij twaalf provinciën. Landsmeer.

Digitale bronnen

Ruimtelijke plannen

<http://www.ruimtelijkeplannen.nl>

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed - Archis 3

<http://archis.cultureelerfgoed.nl>

Actueel Hoogtebestand Nederland

www.ahn.nl

Luchtfoto

<http://maps.google.nl>

Literatuur

Berkel G. van & J. Samplonius, 2006. Nederlandse plaatsnamen. De herkomst en betekenis van onze plaatsnamen.

Griffioen A., 2009. Helden, Panningen opvangbuffer Loosteeg. Een Inventariserend Veldonderzoek in de vorm van proefsleuven, ADC-rapport-1818.

Hiddink H., 2008. Bewoningssporen uit de Vroege IJzertijd en een grafveld uit de Late IJzertijd te Panningen-Stokx, gemeente Helden, Zuidnederlandse Archeologische Rapporten-32.

Hos T.H.L., 2016. Proefsleuvenonderzoek met doorstart naar opgraving Industrieterrein 4a-d te Panningen in de gemeente Peel en Maas. Econsultancy rapport 14061650.

Renes J., 1999. Landschappen van Maas en Peel, Maastricht.

Schryvers, A. & S. Baetsen, 2005, PLangebied Beekstraat-Irenestraat, gemeente Helden; archeologisch vooronderzoek: proefsleuven., RAAP-rapport-1116.